



ОДОБРЯВАМ:
ПОЛЯ ЦОНОВСКА
КМЕТ НА ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ

**ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА
НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА
ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ 2024-2027 ГОДИНА**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Долна Митрополия е изготвена в изпълнение на чл.40 , ал.3 и ал.4 от Закона за защита на животните и обхваща периода 2024-2027 г. Необходимост от разработването на програмата е в резултат на изисквания, поставени на Република България по отношение на грижата и хуманното отношение към животните, и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствени кучета в населените места.

ПРИНЦИПИ, на които се основава **ПРОГРАМАТА**, съгласно чл.40а,ал.1 от Закона за защита на животните:

- постигане на здравословна среда за гражданите на Община Долна Митрополия и подобряване хуманното отношение към животните;
- управление и намаляване на популацията от безстопанствени кучета по ефективен начин чрез масова кастрация.

1.Описание на проблема

Разработването и приемането на тази Програма се налага поради това, че проблемът с безстопанствените кучета е сериозен проблем за обществото, с многостранни измерения (хуманномедицински, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични), и досега взетите мерки в изпълнение на Закона за ветеринарномедицинската дейност /ЗВД/ се оказват недостатъчни и поради това, че все още не може да се намери цялостно и трайно решение.

Големият брой безстопанствени кучета води до:

- Здравни рискове за хората:
 - безстопанствените кучета могат да бъдат преносители на болести,опасни за човека- бяс, ехинококоза, бруцелоза, микроспория, демодеккоза и др;
 - регистрирани са случаи на ухапвания на хора от кучета.
- Създаване на дискомфорт на населението;
- много хора се страхуват от кучета;



- през нощта, шумът създаван от животните смущава гражданите;
- животните са една от причините за замърсяване на селищната среда;
- тежкото положение на безстопанствените кучета травмира хората, които обичат животните.
- Икономическа неефективност:
 - мерките предприемани от Общината за решаването на проблема са свързани с разходи, а в същото време не са постигнати реални резултати и се създава социално напрежение.
- Тежко положение на безстопанствените кучета:
 - кучетата страдат от различни болести, глад и студ;
 - много от безстопанствените животни биват измъчвани, малтретирани и дори убивани от граждани.

2. Причини за възникването на проблема:

- Липса на контрол върху популацията на домашни кучета (изоставяне на домашни кучета от собствениците, същите се размножават и стават причина за увеличаване популацията на безстопанствени кучета);
- Неефективност на прилаганите методи и несъобразяване с комплексния характер на проблема;
- Ветеринарният лекар не изпраща информация за регистрираните кучета в Общината (не се практикува);
- Липсата на контрол върху регистрацията и популацията на домашни кучета;
- Временното използване на кучета за пазачи на строежи, гаражи и други обекти от физически и юридически лица, след което се изоставят.
- Липса на хуманно образование за отношението към животните и грижите, от които се нуждаят – собственикът не е подготвен за проблемите, съпровождащи отглеждането на куче, в резултат на което при възникнали трудности го изоставя;
- Липса на адекватни санкции и контрол върху собствениците на домашни кучета;
- Липса на финансов ресурс за справяне с проблема.

За да се появи на улицата, където се превръща в проблем, кучето е дошло от нечий дом. Собствениците на кучета не са достатъчно запознати с изискванията на тези животни, по отношение на грижите при отглеждането



им и при първите срещнати трудности животното или неговото потомство е изоставено на улицата.

Не се спазват и най-елементарните нормативни изисквания при извеждане на кучето в градската среда и това не е от непознаване на Закона или Наредбата, а от липсата на правилно изградено мислене и нагласа в тази посока.

Особено важно е да се осъзнае, че бездомните животни са плод на нашата безотговорност.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на анализ на съществуващото състояние и специфичност на условия и нужди. От друга страна, те са синхронизирани с изискванията, поставени в нормативната уредба на Република България и са съобразени с комплексните мерки, определени от Световната здравна организация /СЗО/: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета, кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации, общини.

Основна цел на тази програма е намаляване на популацията на безстопанствените кучета, чрез прилагане на комплекс от мерки, при който усилията на общинската власт, природозащитните организации, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени в една обща посока – намиране на хуманно и съвременно решение на проблема.

• ПОДЦЕЛИ:

- прилагане на механизмите за ефективен контрол и намаляване на популацията на безстопанствените кучета на територията на община Долна Митрополия;
- прилагане на механизми за ефективен контрол на отглеждането, развъждането и търговията с кучета, предвидени в българското законодателство;
- намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни;
- развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждане на домашен любимец и насърчаване на тяхната кастрация и регистрация.

• ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА:

Задачите за изпълнение, залегнали в настоящата Програма са следните:

- овладяване популацията на безстопанствените кучета до трайно изчезване на явлението „безстопанствени кучета“;
- засилен контрол върху отглеждането на домашни кучета;
- повишаване чистотата на селищната среда;



- засилване на обществения контрол и контрола на държавните органи при работа по овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Долна Митрополия.

III. НОРМАТИВНА БАЗА

- Закон за защита на животните.
- Закон за ветеринарномедицинската дейност.
- Закон за здравето.

IV. АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА НА ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ

- Причините за възникването на проблема с нарастващата популация на безстопанствените кучета са следните:
 - свободно скитащи домашни кучета (в тази бройка влизат и кучета от стопански дворове, паркинги и др.);
 - недостатъчния контрол върху популацията на домашните кучета;
 - занижения контрол или липсата на такъв от страна на собствениците на кучета по отношение на поведението им на разгонени животни;
 - временното използване на кучетата за пазачи;
 - липсата на хуманно образование за отношението към животните и грижите, от които се нуждаят.

Често хората решават да отглеждат домашни любимци, без да са наясно с грижите, които са необходими за отглеждането им в продължение на години.

В повечето случаи липсва отговорно поведение, свързано с кастрация и предотвратяване на нежелано поколение, което често се изхвърля на улицата. Собствениците на животните все още не приемат като задължение регистрацията на домашния любимец, плащането на такса и отговорността за здравето и поведението му.

В последните години проблемите „с“ и „на“ безстопанствените кучета поляризираха общественото мнение в България. От една страна пострадалите граждани изискват бързо и радикално решаване на проблема, от друга - любителите на животни и природозащитни организации поставят въпроса за хуманно отношение към животните. Необходимо е да се приложат научни мерки, които са доказали своята ефективност за справяне с проблема в редица страни.

- **Популация на безстопанствените кучета**

Една от главните причини за увеличаващата се популация от безстопанствени кучета е занижения контрол или липсата на такъв над домашните кучета, по отношение на поведението им на разгонени животни. Кучето достига полова зрялост на 6-8 месечна възраст, ражда 3 пъти годишно средно между 5 и 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на



ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ, ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

безстопанствените кучета. Ако не се вземат навременни мерки броят им нараства докато достигне определен максимум. Стопаните на домашни животни не осъзнават напълно, че ако тяхното женско куче има поколение от 8 малки, то отговорността по изхранването им, отглеждането и намиране на нов дом и стопанин е тяхна грижа и това е сериозно задача. Така на „входа“ на популацията от безстопанствени кучета стоят изоставените от собствениците си кучета или тяхното нежелано потомство. Популацията се попълва и от изгубени или избягали домашни животни. Всички тези групи формират общата картина на популацията от бездомни кучета, която при неефективни мерки се поддържа максимална, според естествените природни закони.

Основните фактори, определящи наличието на безстопанствени кучета в дадено населени място се свежда най-общо до три условия, които се предлагат в средата: наличието на количество хранителен ресурс, вода и подслон. Изследователите на проблема установяват, че съществува определен максимален брой животни, живеещи на дадена територия, които се лимитират от налично количество храна, вода и подходящи убежища срещу времевите условия или от други животни – т. нар. „капацитет на задържане“. Отделните индивиди на тази площ може да варират, но размерът на популацията като цяло ще остане относително постоянен тъй като на „входа“ той се регулира от новородените малки кученца и изоставените животни, а на „изхода“ – от напусналите популацията от бездомни, поради естествена смърт, намиране на втори дом, настаняване в приюти и евтаназия. Крайният брой кучета на дадена площ винаги достига до „капацитет на задържане“. Така ако женските кучета раждат малки, но капацитетът на даден терен не се промени, то вероятността тази малки да оцелеят е нищожна поради липса на храна или риск от заболявания. В случай, че едно животно „отпадне“ от дадена площ неговото „място“ веднага се заема от друго, по-младо животно и така се запазва капацитета.

Като се отчитат основните фактори, определящи наличието на безстопанствени кучета на дадена територия като относително по-рискови могат да се посочат районите, в които:

- съществуват хранителни отпадъци, които целенасочено се осигуряват от гражданите;
- съществуват условия за задържане на застояла вода;
- съществуват изоставени и порутени постройки

Животните се заселват на местата, където има изхвърлени и задържани отпадъци. Именно изхвърлянето на сметта на открито като източник на храна се явява обща характеристика на районите, в които има висока популация от бездомни кучета. Проблемът се утежнява и от ниската култура при отглеждането на домашни кучета.



V. МЕТОДОЛОГИЯ

- Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайно маркировка и връщане по места на не агресивни и здрави безстопанствени кучета;
- Евтаназия на неизлечимо болни и доказано агресивни безстопанствени кучета;
- Задомяване на безстопанствените кучета;
- Регистрация и надзор на безстопанствените кучета;
- Регистрация на домашните кучета;
- Популяризиране ползите от кастриране на домашните кучета;
- Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни животни;
- Информационни кампании.

Дълги години в различни страни по света властите и организациите считаха, че единствения начин да държат под контрол проблема с безстопанствените кучета е чрез прилагане на евтаназия. Дългогодишна практика не само в България, но и по света е била залавяне и евтаназия на бездомните животни, с цел намаляване на тяхната популация. Резултатът, който е установен е, че популацията временно намалява докато се родят ново поколение безстопанствени кученца и тогава броят нараства до „капацитета на задържане”. Този метод се оказва неефективен тъй като не намалява крайния брой на дадена територия по постоянен начин. Международни организации за защита на животните споделят своя опит за намаляване популацията на безстопанствените кучета, чрез няколко ефективни метода – кастрация, регистрация и идентификация, информирание и образование на обществеността.

Единственият начин за трайно намаляване на крайната популация е прилагането на програма за кастриране и връщане в естествената среда след маркиране, ваксинация срещу бяс и обезпаразитяване.

VI. МЕРКИ ЗА ОВЛАДЯВАНЕ И КОНТРОЛ ПОПУЛАЦИЯТА С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

МЯРКА 1: Създаване на организация за овладяване на безстопанствените кучета на територията на Общината:

1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка и връщане по места на не агресивни и здрави безстопанствени кучета;

- Мерките за овладяване на популацията и ветеринарномедицинските манипулации на безстопанствени кучета се осъществяват в регистрирани ветеринарномедицински амбулатории, като на животното се осигурява престой за възстановяване не по-малко от 24 часа, съгласно чл. 40в от Закона за защита на животните /ЗЗЖ/;
- Приоритетно се обработват женските кучета;



ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ, ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

- Залавянето на безстопанствените кучета се извършва, съгласно чл. 42, ал.1 от ЗЗЖ.;
 - Обработката се извършва на принципа на масова кастрация /свободен лов, като от дадено място се залавят абсолютно всички възможни кучета във фертилна възраст, приоритетно женски/. В редица страни в света практиката е доказала, че метода на кастриране и връщането в естествена среда на безстопанствените животни е високо и трайно ефективен, като в дългосрочен план води до спестяване на средства. Връщането на не агресивни и здрави животни на местата, от където са взети ще предотврати прииждането на други некастрирани безстопанствени кучета от различни райони и ще поддържа баланса на популацията в рамките на приемливо за населението съжителство. Връщането на кастрираните кучета е необходимо да става в най-кратки срокове, за да не се загуби способността им за адаптация и оцеляване в естествената им среда. Съгласно изискванията на чл. 48 от ЗЗЖ връщането на кастрираните животни не се допуска в дворовете на детски ясли и градини, училища, болници, както и в близост до площадки за игра на деца, пътища от Републиканска пътна мрежа.
 - Популяризиране на ползата от кастрацията на домашните кучета:
 - Организиран се кампания за разясняване на ползите от кастрацията на домашните кучета чрез разпространяване на брошури, чрез публикации в средствата за масово уведомяване и др.;
 - Съвместна работа с ветеринарните лекари по населени места.
2. Евтаназия на неизлечимо болни и доказано агресивни безстопанствени кучета
- Неизлечимо болни животни с необратими патологични изменения, причиняващи им болки и страдания се подлагат на евтаназия, съгласно чл. 179, ал.3, т.1,2 и 4 от ЗВД и чл. 45, т.8 от ЗЗЖ.
 - Агресивни кучета, които са участвали в инцидент с ухапвания на човек или животно се заличават приоритетно в рамките на едно денонощие след подаване на сигнала.Сигналът се проверява и при негово потвърждение кучетата се третират съгласно чл. 179, ал.3,т.4 от ЗВД и чл.51 от ЗЗЖ.
 - Задомяване на безстопанствени кучета.
3. Всеки приют разработва и прилага система за информиране на гражданите за животните, които се предлагат за отглеждане, в т.ч. публикация в интернет страница и публикации в медиите, съгласно чл.41, ал.6 от ЗЗЖ.
- Управителят на приюта и организациите за защита на животните организират публични мероприятия за задомяване на безстопанствени, здрави кучата на желаещи да ги отглеждат.



МЯРКА 2: Регистрация и надзор на безстопанствените кучета:

- Регистрация се извършва от амбулатории и приюти, които обработват безстопанствени кучета. На всяко обработено куче се издава ветеринарномедицински паспорт, който се представя на отговорното по надзора лице;
- Регистрацията се извършва чрез поддържане на дневник, в който се вписват задължителни данни за обработеното куче.

МЯРКА 3: Регистрация на домашни кучета:

- Регистрацията, паспортизацията и идентификацията на домашните кучета целят по-лесното осъществяване на контрол върху размножаването на кучетата и хуманното отношение към тях от страна на собствениците им. Това ще намали риска от изоставянето на животните или тяхното нежелано потомство, тъй като ще позволява проследяване на собствениците им и съответно тяхното санкциониране.
- Регистрацията на домашни кучета се извършва, съгласно чл. 174 от ЗВД;
- Екологът на община Долна Митрополия поддържа регистър за домашните кучета, отглеждани на територията на общината. В него се вписват задължителни данни за кучето и неговият собственик;
- Таксата за притежаване на куче се заплаща в отдел “Местни данъци, ревизии и контрол” при Общинска администрация –Долна Митрополия, съгласно чл. 116 от ЗМДТ.

МЯРКА 4: Определяне на места за разходка на кучета, както и организиране и обозначаване на места забранени за разходка на домашни кучета:

- Собствениците на домашни кучета с поставен микрочип не заплащат такса за първата година от неговото регистриране, съгласно чл. 39 от Закона за защита на животните;
- От такса се освобождават собствениците на кучета в случаите по чл. 175, ал.2 от ЗВД;
- Съгласно чл.178 от ЗВД, кметовете по населени места да следят и организират контрола за спазване изискванията по чл.172, т.1 и 2, чл.173, т.1 и чл.177, ал.1, т.3 и 4.

Мерките заложи в Общинската Програма са продължение на мерките заложи за изпълнение от Националната Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.



VII. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

1. Местна власт.

- Общинският съвет Долна Митрополия приема Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Долна Митрополия и предвижда годишен бюджет за изпълнението ѝ, съгласно чл.40, ал.3 от Закона за защита на животните.
- Кметът на община Долна Митрополия организира изпълнението на програмата и ежегодно внася отчета за изпълнението ѝ пред изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните, съгласно чл. 40, ал. 4 от Закона за защита на животните.
- Мерките за овладяване популацията на безстопанствените кучета се осъществяват чрез договор с Организация за защита на животните: за залавяне, кастриране, чипиране и маркиране, ваксиниране, обезпаразитяване, издаване и попълване на паспорт в Националната ветеринарно-медицинска система на безстопанствени кучета, връщане на място, където са заловени съгласно чл.47, ал.3 от ЗЗЖ.
- Кметът на Община Долна Митрополия или упълномощено от него лице организират настаняването на безстопанствените кучета в приюти, регистрирани по чл.137, ал.1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност;
- Експертите обработват сигнали и жалби на граждани и организации, които се приемат:
 - по телефон
 - писмено
 - по е-мейл
- Анонимни сигнали и жалби не се обработват.

2. Ветеринарни власти, които:

- Извършват системен контрол във връзка с хуманното отношение към животните.
- Извършват контрол върху дейностите по програмата.
- Извършват ветеринарномедицински надзор на обработените кучета.

3. Организации за защита на животните /ОЗЖ/:

- Съдействат за изготвяне на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Долна Митрополия.
- Съдействат на общината като посочват свои представители за координация на работата между общината, ОЗЖ и граждани.
- Съдействат за обработването на постъпилите жалби и сигнали, свързани с домашни и безстопанствени кучета. Осигуряват свои представители за проверка на сигналите и жалбите.



- Участват в разрешаването на проблемите, потвърдени от проверките на постъпилите сигнали.
- Организирант и провеждат задомителни (осиновителни) кампании на безстопанствени кучета.

VIII. СРЕДСТВА, РЕСУРСИ И ВРЕМЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА Източници на финансиране и материално обезпечаване на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Долна Митрополия, съгласно чл. 40б от ЗЗЖ.

1. Държавен бюджет.
2. Общински бюджет.
3. Постъпления от такси.
4. Дарения.
5. Проекти.
6. Организации за защита на животните.
7. Министерски съвет, по предложение на Министъра на земеделието, храните и горите, и Министъра на финансите, може да представи средства за изпълнение на програмата.

IX. ОЦЕНКА ЗА УСПЕВАЕМОСТ НА ПРОГРАМАТА

С прилагането на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Долна Митрополия се очакват следните резултати:

1. Качествени промени, които се очакват вследствие изпълнение на мерките по Програмата и отработване на безстопанствените кучета:

- Повишаване безопасността на гражданите;
- Намаляване на социалното напрежение;
- Мониторинг върху популацията на безстопанствените кучета;
- Намаляване на рисковете от разпространение на заболявания, пренасяни от безстопанствените кучета;
- Увеличаване на информираността, отговорността и активността на гражданите при отглеждане на домашните кучета.

2. Количествени подобрения:

- Постепенно намаляване на популацията на безстопанствени кучета, до изтеглянето им в приюти;
- Повишаване на постъпленията от таксата, съгласно чл. 175 от ЗВД и Наредба за определяне и администриране местните такси и цени на услуги на територията на Община Долна Митрополия;
- Увеличаване броя на регистрираните домашни кучета.

3. Критерии за изпълнение на програмата:

- Брой на отработени животни;
- Брой на регистрирани домашни кучета;



ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ, ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

- Брой на кастрирани кучета, живеещи на открито (строежи, паркинги дворове, складове и др.);
- Брой на кастрирани домашни кучета;
- Брой на задомени кучета;
- Брой граждани, участващи като доброволци, с цел реализация на Програмата.
- Годишен отчет за извършените дейности по Програмата и постигнати резултати.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

1. Евтаназията не решава проблема с безстопанствените кучета. При масова евтаназия популацията временно намалява до момента на поява на ново поколение бездомни кучета, което се поддържа според наличното количество храна, води и подслон в средата.

2. Регистрацията и идентификацията на домашните кучета са от голямо значение при осъществяването на контрол на популацията им и намаляване изоставянето им.

3. Образователните кампании след обществеността ще способстват за разбиране на поведението на животните и техните нужди.

Настоящата Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Долна Митрополия е изготвена съгласно чл.40, ал.1, ал.2 , ал.3 и ал.4 от ЗЗЖ, приета е с Решение № от год., по Протокол № на Общинския съвет и влиза в сила, след приемането ѝ от Общински съвет - Долна Митрополия за срок 2024- 2027 г.